Toimetus ja talitus

Jõhvis
Turuplats Nr. 1.
Telefonid Nr. 4.
Toimetaja kõnetunnid kella 11—1.
Talitus avatud 9–6.

Kuulutuste hinnad:
Kuulutuse küljel 3 senti m/m ühel veerul, tekstis 8 senti m/m ja lehe eesotsas 6 senti m/m.

Ilmub 3 korda nädalas.

Üksiku numbri hind 5 senti.

ALUTAGUSE ELU

Jõhvi ja Alutaguse häälekandja

Tellimishind postiga 3 korda nädalas.
Kuu 60 senti, 3 kuud 175 snt., 6 kuud 340 snt, 12 kuud 6 kr. 75 senti
Üks kord nädalas iga laupäev.
Kuu 20 s., 3 kuud 60 s. 6 kuud 120 s., 12 k. 240 s.
Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja postiagentuurid.

Nr. 102. (151.) Jõhwis, neljapäewal, 10. septembril 1931. II. aastakäik.

Ingerlane üle piiri näljapagu.

Ingeri noormees tabati ülepiiri tulekul. — Oli kaks kuud metsatöödel riigimoonakaks ja sai 2 puuda jahu.

5. sept. tabati Eesti-Wene piirilt Peeter S., 21 a. wana, kes põgenes Eestisse Nõuk. Wene Ingerist. Ingerlane toodi piirilt Narwa politsei-wõimude korraldusse.

Peeter S. jeletab, et ta olewat põgenenud nälja ja puuduse eest, mis praegu walitsewat Nõuk. Wene Ingeris. Hiljuti olewat junnitud tema wanemail astuma kolhoosi. Tõrkumise korral nad oleks tembeldatud „kulakuks" ja saadetud asumisele. Wanemad olewat täitnud käsku, ühtlasi wõetud kinnis- ja wallaswara kolhoosile. Et kolhoosides kord karm ja toitlustus kehw, siis Peeter S. pidas paremaks minna metsatöödele Luuga-jõe äärde. Töötasu olnud wõrdlemisi korralik, kuid raha eest polewat wõimalik osta toiduaineid ega ka riideid. Kaks kuud ta töötanud metsas. Saanud selle aja kestel ainult 2 puuda jahu kooperatiiwist, millega tulnud läbi ajada. Nälg muutunud wiimaks wäljakannatamatuks ja poiss põgenes üle piiri Eestisse.

Kukruse külapoisid kohtu ees.

Korduiku sõimamise eest kolm kuud aresti.

Kukruse noorsandid Tello, Warwas, K. ja E. Teetlokid, Baumann, Kumer, Aksel, Weeber ja Nõmm tegid läinud aastal aprilli kuul Walaste koolimajas peol olles purjus olekus lärmi ja kui korrapidaja, Järwe walla konstaabel Sokmann käskis neid laiali minna, hakkasid nad konstaabli korraldustele wastu, mille tõttu wiimane oli junnitud peole lõppu tegema. Koolimajast lahkudes kostsid noorsandide juust hüüded: „Kuradi Järwe wõmm!" ja „Saame näha, kas Järwe wõmm läheb tänaõhtul koju wõi ei!"

Asi oli 4. sept. Jõhwi Rahukohtus arutusel, kahes aktis. Esimeses süüdistati noori mehi rahurikkumises ja politseikorraldusele wastuhakkamises, teises ametniku auhaawamises. Esimese järgi karistati kõiki süüdlasi. Teises aktis esines Joh. Baumann tunnistajana, kes töendas, et üks karjujaist oli Ernst Teetlok. Et teised end süüdi ei tunnistanud, ei saadud nende süüd tõestada ja mõisteti kohtu poolt õigeks, kuna E. Teetlok sai 3 kuud wangistust. Ta wõeti kohe wahi alla.

Koolmeister ja poodimees sõjajalal.

Udria poepidaja korjab allkirju kooliõpetaja vallandamiseks ja kooliõpetaja ähvardab poepidajat laimamise pärast kohtusse kaebada.

Udrias on praegu kõwa „wägikaikawedamine" kohaliku poepidaja W. ja algkooli-õpetaja S-i wahel, mis külas juba pikemat aega on annud kõneainet. Poepidaja kogub praegu allkirju õpetaja wastu, et teda wallandada kohalt mitte sündsa ülalpidu eest. Palwekirja allkirjadega tahab esitada wolikogule. Õpetaja S. olewat sellest kuulnud ja ähwardab palwekirjas esile toodud laimu pärast W. wastutusele wõtta.

Kohalikud elanikud teawad kõnelda, et W. ja S-i näägluseid on pärit juba walla omawalitsuste walimiste ajast. Siis polewat S. annud W. kasuks oma häält, mispärast tulnud W. loobuda wallawanema kohast. Kuidas ka asi ei oleks, tüli kestab edasi ja wõib olla leitakse õige lahendus alles kohtus.

Jõhwi tuletõrje ühingu aastapäewal.

Jagati teenistusrahasid ja hoolsusmärke.

Jõhwi Wabatahtliku Tuletõrje Ühingu 48 aastapäewa pühitseti 5. sept. k. a. ühingu ruumes. Pidustused algasid rongikäiguga turu platsile.

Aastapäewa puhul anti wälja ühingu liigetele teenistusrahad: 25 a. teenistuse eest **L. Kammerile** ja **K. Jautsile,** 20 a. teenistuse eest: **J. Kriisile,** 15 a.— **A. Mäekerile,** 10 a. teenist. eest: **L. Lokotale, J. Sildnikule** ja **A. Korodile.** 5 a. teenistuse eest: **H. Lillele, J. Suusikule, A. Benderile, J. Odenile, W. Treilmannile, Schmidtile, Nordmanile, Al. Brükile, E. Danilewskile, M. Treilmannile, E. Soikile, E. Antslaudile, K. Madissepale, A. Weberile, K. Millile, E. Käosaarele, A. Linnole, A. Willersile** ja **Erikssonile.** Hoolsusmärke said: 1. järgu hoolsusmärk **A. Lurjele** ja hõbe medalid: **Aleks. Willersile, J. Odenile** ja **Karl Madissepale.**

Hiljem oli korraldatud piduõhtu ühingu liigetele ühes kutsutud külalistega.

Nagu teada, wiidi läbi hiljuti ühingu ruumide kapitaalremont.

Ühingu juhatusse kuuluwad: T. Käbin, A. Linno, N. Wildenau, W. Abelow ja W. Treilman.

Samokrassi haridusseltsi koosolekul.

Läinud pühapäewal oli Samokrassi haridusseltsi erakorraline peakoosolek. Koosolekut juhatas W. Mullas, protokollis E. Polli. Esimeseks päewakorra punktiks oli raamatukogu kodukorra selgitamine ja kinnitamine. Kodukord wõeti üksmeelselt wastu ja kinnitati.

Waliti ka raamatukogu toimkond, kuhu waliti: Joh. Põldoja, E. Polli ja R. Suur. Üheks tähtsamaks küsimuseks oli põllumajandusringi asutamine. Koosolek otsustas asutada põllumajandusringi. Põllumajandusringi juhatajaks waliti J. Põldoja. Läbirääkimistel tekkis küsimus soiku jäänud naisteringi uuesti ellu kutsumisest, millega juba läinud talwel august tehti. Naised leidsid siiski ringi olewat majaliku.

Samokrassi põllumehed õppereisil.

Samokrassis hiljuti asutatud põllumajandusring korraldab pühapäewal õppereisi Waiwara paremateesse taludesse. Eriti ollakse huwitatud sooparanduseest.

Wagun wääwelhapet SSSR-ist.

7. septembril toodi Nõukogude Wenemaalt Narwa jaama kaudu Eestisse üks wagun wääwelhapet, mis Narwa jaamast Kohtla edasi saadeti. Kohtlas tarwitatakse wääwelhapet puhastamiseks.

Riia Toomkiriku riigistamine kukkus rahwahääletusel läbi.

Laupäewal ja pühapäewal peeti Lätis rahwahääletust Riia Toomkiriku riigistamise seaduseelnõu üle. Kuna seaduseelnõu läbiminekuks nõutakse üle poole kõigi Läti walijate häälest, siis wõib jeniste andmete järgi oletada, et rahwahääletus on annud eitawa tulemuse. Hääletamas käisid ainult seaduseelnõu pooldajad, kuna wastajed oma hääled andmata jätsid. Riias on ära antud üldse 92.242 häält, kuna tarwis oleks olnud wähemalt 127.500 häält. Kuramaal ja Liiwimaal on osawõtt hääletusest olnud wäga elaw, kohati kuni 90 protsenti kõigist walijaist, kuid katoliiklikus Letgallias on hääletusest õige leigelt osa wõetud.

Jalgratta warguse eest 1/2 aastat.

23. okt. läinud aastal warastati Kohtla-Järwe kaewanduse kontori koridorist W. Korsteni jalgratas, ajal mil K. wiibis rahwamajas kinoetendusel. Ratta „kratiks" ojutus tööline Matwei Maspanow. Jõhwi rahukohtunik karistas warast 6-e kuulise wangistusega.

Warastati katel.

Emilie Koslowski, kelle elukoht Narwas, Kraawi tän. nr. 11, teatas krim.-politseile, et temalt on warastatud katel, mis asus maja keldrikorral. Omanik hindab kahju 10 kroonile.

Aiast wiidi presenti.

Linawabrikus elutsew Nikolai Ratkowski teatas krim.-politseile, et tema aiast on ära wiidud presenti ja 5 õlgmatti. Kahju 27,5 krooni.

Võõra uuriga ära kadumise eest 6 kuuks aresti.

Jõhwi „wahwat wuntsi" D. Paawelit on kohtusse toonud paragrahw, mis köneleb wõõra wara omandamisest. See oli läinud aastal 20. detsembril, kui A. P. Jõhwi restoraanis pakkus 10 kr. wäärtusliist uuri wiina liitri hinna ette müüa. Peeter B. hakkas waheltkauplejaks ja lubas uuri kohe rahaks teha, andes seda P-le waatamiseks. Kuid peagi märkasid uuri müüjad, et Paawel oli kadunud ühes uuriga.

Jõhwi Rahukohtus oli asi arutusel. Selgus, et P-l on waremgi sarnaste asjadega tegemist olnud ja sellepärast tuleb kohtu otsus: „mustakunstimees" D. Paawel seadusewastaje „kunsttüki" eest 6 kuuks aresti.

6. algkool kolis.

7. septembril toodi 6. algkooli õpilased, arwult 220, ühisgümnaasiumi ruumidesse. Kooli ületoomise puhul korraldati aktus, kus kõnega esines juhataja A. Lego.

Ohtlikud sillad Auwere-Samokrassi waheliisel teel.

Auwere-Samokrassi waheliisel teel on sillad lõpuni lagunemas. Paaril sillal on aluspalgid murdunud. Pealispuud on enamasti nii mädanenud, et hobuse astme all lagunewad ja ähwardawad murda hobuse jalaluid. Teel liikumine on muutunud ohtlikuks eriti pimedas.

Eesti juustu Belgiasse.

Juba juwel saatis Eesti seemnewilja ühisus juustuproowe Belgiasse. Need proowid osutusid headeks. Nüüd on ettewõte saanud Belgia ettewõttelt tellimise juustu peale 2 milj. sendi wäärtuses. On asutud tellimise täitmisele. Walmistatakse schweitsi juustu.

Sügisel mõeldagu puuviljaaedade korrastamisele.

Õunapuude ja marjapõõsaste ühistellimine.

Aasta aastalt on suurenenud inimeste nõuded puuwilja ja aiasaaduste järele Wirumaal, eriti Alutagusel, kus aedu wähe tundub puuwiljapuudus omatarwe rahuldamiseks, rääkimata suurematest ärilistest aedadest, mis praegusel kehwal ajal nii mõnegi ilusa marga talule lisaks wõiks anda.

Sõstrakaswandusi praegusel momendil wägapalju suurendada ei wõi, sest siseturu tarbe on rahuldatud, ent eksport standart pakkide tegemiseks on materjali weel liig wähe ja sordid kesised. Kui suudame weel suurendada marjaaedu ja enam ühtlasi sorte kaswatada, siis on lootust tulewikus häid wäljaweo wõimalusi Inglismaale.

Õunu on juba mitmed aastad eksporteeritud Soome, kus nende järele küllaldane nõudmine. Paremaks turuks oleks Saksa ja Inglismaa, ent need turud nõuawad suuremaid partiisi ja ühtlast sorti. Kui wiljapuu aeda äri otstarbeks asutame, siis tarwis walida kõige rohkem 2—3 sorti, et eksportööril oleks wõimalik ühest rajoonist korraga suuremaid hulke ühtlast kaupa saada. Kohajemaiks eksport-sortideks oleks Alutagusel Tartu Roosiõun, Tshenogus ja raskematel maadel Seerinka. Ka Sügis-Janikut wõib Soome turu jaoks hea eduga kaswatada.

Tellimiste, sortide waliku ja aiaplaanide asjus pöörata Jõhwi jsk. agr. poole, kes korraldab ka käesolewal sügisel põllumeesteseltsi kaudu wiljapuude ühistellimist. Hinnakirju ja teateid on kõigilt meie parematelt puukoolidelt.

Uurivargus salakõrtsile saatuslikuks.

Vaivara salakõrtsi pidaja 2 kuuks aresti.

Aleksandra Klaus pidas läinud talwel Waiwara jaama lähedal päris korralikku salakõrtsi, kus isegi wärwiline wiin ei puudunud.

Kuid asi tuli ilmsiks jäält, kust ei wõinud oodatagi. Ühel pummelungil istunud Aleksandra alalise kliendi K. Sala sülles kuni oli kadunud wiimase uur. Uuri wargusest ja salakõrtsi olemasolust teatas mees ametiwõimudele, kes Klausi juures läbiotsimise toime panid, leides säält 3/4 liitrilise pudeli wiinaga, 1/4 liitrilise piiritusega ja ühe kandilise pudeli wärwilise wiinaga.

4. jsk. oli asi Jõhwi Rahukohtus arutusel, kus A. Klausile, 28 a. wana, mõisteti 200 kr. rahatrahwi ehk maksujõuetusel 2 kuuks aresti ja 150 kr. aktsiisi maksu.

„Nautiluse" jääaluseid seiklusi.

Allveelaeva wigastustest hoolimata sukelduti jääall ja retkelised on oma saavutustest waimustatud.

Peale pika äpardusterea on jonnakas „Nautilus" siiski jõudnud polaarpiirkonda ja seikleb müüd igaweste jäälustes regioonides. Siingi on allweelaewa tabanud mõnesugused riked, kuid meeskond on waimustatud oma saawutustest. — Tüürisime wigastustest hoolimata siiski heas sõidukorras lääne suunas, Grööni maa poole, nii palju kui pakkjää triiwimine lõuna poole meile seda lubas. Iga 30 miili takka meie peatusime, et teha ookeani erinewusist täielikke tähelepanekuid ja wõtta loomastiku proowe. Põhja laskudes wõtsime 12—18-tolli sügawusi mudakordi, jatkates Jäämere põhja kihikordade tekkimise uurimist. Iga uurimus siin paljastab tuhande-aastaseid jaladusi, mis seni maganud külmade arktikawete põues. Loomastikust meil on prepareeritud juur hulk kalu ja oleme endi tagawarasid täiendanud pisikeste organismide luukerestega, mis põhjamudast esile tulnud meie eriaparaatidega kaewamisi toimides. Mõned neist on wististi sajanguid wanad ja kuuluwad endistesse aegjärkudesse.

ÜLESKUTSE.

Eelolewal pühapäewal, 13 sept., mälestatakse wabadussõjas langenud kangelasi jumalateenistusega ja kõnedega kaitsewäe kalmistul. Kaitsewägi wäljub Hermanni kindlusest ja seltskondlikud organisatsioonid Peetri platsilt kell 12. Rongis minnakse lippudega läbi linna. Kalmistule kogunetakse kell 13. Jumalateenistust peawad luteri ja apostliku koguduste waimulikud. Jumalateenistuse ajal laulab orkestri saatel n. ü. „Astra" segakoor ja Peetri koguduse lastekoor. Jumalateenistusele järgnewad kõned lillede panemisega kangelaste puhkepaigale.

Kalmistu kaitseks ehitatud raudaed läks maksma suure summa, millest osa weel tasumata. Sellepärast on soowitaw mitte panna kalmistule kallihinnalisi pärgi waid annetada raha. Samuti palutakse laululehtede eest maksta wähemalt 10 senti ja osta mälestussamba pilte. Wõlguolew summa on tasutaw, kui kõik sellest ohwrimeelselt osa wõtawad. Need mehed, keda meie mälestame, on meie kodumaa ja rahwa wabaduse eest andnud kallima mis inimesel on — elu — ja see on ainult wäike tänuwõlg, mida tasume, kui nende meeste mälestust austame ja nende puhkepaika ehime.

Kui ilm on wihmane, jääb rongikäik kalmistule järgmiseks pühapäewaks.

8 tsisterni petroleumi ja naftat.

6. ja 7. septembril toodi Nõukogude Wenemaalt Narwa jaama kaudu Eestisse 8 tsisterni petrooleumit ja naftat.

Keeltekursus NMKÜ's.

14. jsk. algawad 7 algkooli ruumes NMKÜ korraldusel keeltekursused algajaile ja edasijõudnuile. Õpetatakse saksa- ja inglisekeelt. Kursused wältawad 3 kuud.

Kahurwäe kaitseliitlastel
pühapäewal 13 jsk. kell 8 hommikul koguda Malewa staapi laskeharjutuseks.
Kaasa wõtta relwad!
Patarei pealik.

Naiskodukaitse teated.

Narwa Naiskodukaitse liikmeil ilmuda pühapäewal 13. sept. kell 10 kaitseliidu malewa staapi.

Eesti Wabadussõjas langenud kangelaste kalmistule rongikäigust osawõtmiseks. Kaasawõtta käesidet. Ilmumine kohustatud. **Juhatus.**

„Veronika" seep on kõige parem!

Sügiseks

on õige aeg tellida „ALUTAGUSE ELU"

15. septembrist alates.

Aed ei ole uhkuseks.

Selle pealkirja all kirjutab aianduseteadlane K. Daawel „Põllum. Oma-abi“ wiimses nr.-is:

Elame raskel kriisi ajajärgul. Meie kodumaa ei põe seda üksi, waid pea erandita kõik riigid otsiwad mainitud seisukorrast wäljapääsu.

Kõik riigiwalitsused, organisatsioonid ja ärksamad tegelased on selleks oma parema tahtejõu kokku wõtnud, et pääseda tekkinud olukorrast. On tarwis luua seisukord, kus iga üksik majapidamine wõi tööstusettewõte oleks elujõuline — wõistluswõimeline. Need elujõulised rakukesed kindlustawad riigimajanduslikku stabiilsuse. Talumajapidamiste reorganiseerimine, uute majapidamisharude loomine ja üldine intensiiwsus ning ratsionaalsus on abinõud mis meid kui põllumajanduslikku riiki kõige kiiremini edasi wiiwad. Ka tööstusel on siin oma tähtis koht. Nendele abinõudele lisaks on ühistegewus ja kaitse dumpingu eest. Kõik kokkuwõetult peab kõrwaldama esijoones majanduslikku kitsikuse ja tööpuuduse.

Siin on küll palju juba tehtud kuid teha on weel küllalt. Mida rohkem isetegewad oleme ja kohanemis- ning algatuswõimet omame, seda kiiremini eesmärki saawutame. Wale oleks siin kõike walitsuselt ootama jääda ning ise tardunult, isaisadelt päritud primitiiwsusega oma majapidamist ühekülgselt edasi arendada. Töö süwendus peab meid aitama.

Põllumajanduse intensiiwiteedi süwendamisel peame ka aianduse ja mesinduse peale rohkem rõhku panema kui see seni meil sündinud. Maaharijate keskel walitseb wana arwamine, et need põllutööharud ei wääri suuremat tähelepanu, peab maad andma uuele, reaalsemale. Senini on lepitud waid oma majapidamisenõuete rahuldamisega ja seda ka kaugeltki mitte igalpool. Arwamine, et aianduse ja mesinduse saadused on kui maiustusasi, mille produtseerimist wõib endale lubada ajawiiteks, lõbuks, nagu wanasti Balti mõisnikud seda tegid, on praegugi weel laialt walitsemas. — Uuem arsiteadus rõhutab aiasaaduste wäärtuslike omadusi; nagu witamiinide sisaldawust, aluste ülekaalu hapete üle, seedimise korraldamist, selleşt olenewalt kehaning waimujõu tõstmist, tööproduktiiwsust. Et mesi juba wanast ajast arstirohuna tuntud on kõigil teada. Kuid ta on ka tähtis toitaine, mis wälismaalt sisseweetawa suhkru wõiks esialgu wähemalt produtsendi laualt wälja tõrjuda.

See on ülejõu elamine kui meie ei kasuta omamaa warasid ja laseme iga aasta kümneid tuhandeid kilogramme mett kaotsi minna, ning raiskame wälisvaluutat suhkru peale. Samuti weetakse meile iga aasta wälismaalt rohkesti köögi- ja puuwilja, toorelt ja ümbertöötatult, (1930. a. kokku 2.733.500 kg 100.102.800 jendi väärtuses) milleşt on suur hulk seda, mida ise wõiksime kaswatada ja nende arwel isegi wäljamaa aiawiljade sissewedu piirata. Eriti tuleb siin rõhutada puuwiljaaiandust. Ilmastu, muld ja turuolud pakuwad meie kodumaal head pinda õuna- ja kirsipuude kaswatamiseks. Nende wiljapuude saadusi wõime kergesti realiseerida nii sise- kui wälisturul. Kuid head hinda saame waid kõrgewäärtuslikust kaubast. Sellise kauba walmistamine nõuab aga erioskusega isikuid. Erioskuse omamiseks peame kasutama eriajakirju, loenguid, kursusi ja koole.

Riigiwalitsus on omalt poolt wastu tulnud, asutades aiandus-mesindus erikooli (Wahil) ja korraldades puuwilja wäljawedu kindlate määruste järele. On leitud ka wälisturg (Soome) kuhu, nagu 1930. a. kogemused näitawad, wõime oma õuntetoodangut terwelt ära mahutada, kui aga kaup wastab nõuetele.

Et ka teised riigid samuti ruttawad turgude wõitmisega, peame kiirelt tegutsema, uuendades, korraldades ja rawides wanu aedu, et puuwilja hulka ja kwaliteeti tõsta. Praegune puuwilja toodang ei rahulda isegi siseturu nõudeid. Hindade langus õunarikkal aastal on tingitud waid selleşt, et meie siseturg on korraldamata ja sügiskuudel ülekuhjatud. Õunte alalhoiuruumid puuduwad, ümbertöötamine arenemata, sordid mittewastawad, sagedasti oskamatu ümberkäimine jne. Kuid talwekuudel kerkiwad õunte hinnad ebamääraselt ning ei suuda enam apelsiinidega hinna pooleşt wõistelda. Niisugune seisukord on ebaloomulik ja nõuab kõige kiiremat parandamist.

1930./31. kontrollaasta

kontrollkarjade toodangud ja söödakulutus Wirumaal.

Karjapidamises sammuwad Wirumaal esirinnas Waiwara ja Wäike-Maarja ümbruskonna talupidajad.

Piima tootmine muutus odavamaks.

Wirumaal töötas k. a. juunis 33 kontrollühingut (32*). Neisse kuulus 825 karja (747) 5263 lehmaga (4699). Sellega oli kontrolli all 10,3% (9,5%) Wirumaa lehmist, ehk ümmarguselt iga kümnes lehm. ühingus oli keskmiselt 25,0 karja (23,3) 159 lehmaga (147). Karjas oli sellega läbistikku 6,4 lehma (6,3). Nii laienes ja tugewnes Wirumaal kontrollühingute wõrk, waatamata majanduslikule kitsikusele.

Aasta läbi teostati kontrolli 701 karja kohta (osa oli uusi liikmeid) ja aastaaruandeisse tuli 4581 aastalehma (3860). Toodangud kujunesid keskmiselt lehma kohta, wõrreldes eelmise aastaga, kõrgemaks järgmiselt:

1929/30k/a.	2677kg piima,	96,62kg võirasva,	rasva%	3,61
1930/31k/a.	2722 „ „	99,76 „ „	„ %	3,66
Tõus	+ 45kg piima,+	3,14kg võirasva,	rasva%+	0,05
%	1,7%	3,2%		

Sellega tõusis keskmine piimatoodang 1,7% ja wõiraswatoodang 3,2%, seşt raswa % suurenes 0,05 wõrra. Üksikud karjad jagunesid keskmise piima- ja wõiraswatoodangu järgi järgmiselt:

kuni 2000 kg	piima 106	karja —	15.1%
2001—3000 „ „	422	„ —	60,2 „
3001—4000 „ „	159	„ —	22,7 „
üle 4000 „ „	14	„ —	2,0 „
	Kokku 701	karja —	100,0%

kuni 80 kg	võirasva 163	karja —	23,2%
80,01—120 „ „	417	„ —	59,5 „
120,01—160 „ „	114	„ —	16,3 „
üle 160 „ „	7	„ —	1,0 „
	Kokku 701	karja —	100,0%

Sellega oli enamik karjades, 60,2%, keskmine piimatoodang 2—3 tuhande kg. wahel. Toodangud olid madalad — alla 2 tuhande kg. 15,1% karjades ja kõrgemad — üle 3 tuhande kg. — 24,7% karjades. Umbkaudu samane oli jagunemine ka keskmise wõiraswatoodangu järgi. Kõrgemaid toodanguid saawutati järgmistes karjades, kus keskmiselt lehma kohta aastas tuli wõiraswa üle 160 kg.:

	aastalehmi	kg piima	kg võirasva	rasva %
1. Lillepun t., J. Kuusk, Viru-Jakobi I k/ü	4,9	5061	194,12	3,83
2. Lillevälja t., J. Blumfeldt, V.-Maarja I	5,5	4625	176,59	3,82
3. Voka viinav., G. Eljas, Toila	4,4	4498	171,50	3,81
4. Kingu t., J. Lillenberg, Vihula	2,7	4073	169,54	4,16
5. Kooli t., V. Raud, V.-Jaakobi I	2,0	4388	166,94	3,85
6. Pae t., P. Kaasikov, Alutaguse II	4,0	4462	164,47	3,69
7. Veero t., V. Siren, Vaivara-Sinimägede	5,3	3820	161,08	4,22

Üle 200 kg. wõiraswa tootsid 23 lehma. Kõrgeima toodangu andis lehm nr. 67, Iintu m., W.-Maarja II k/ü. Lehm nr. 67 on 10 a. wana, täiswerd friis, ja lüpsis 5797 kg. piima, milles 246,12 kg. wõiraswa, raswa % 4,26. Teisele kohale tuli lehm nr. 41, Põdrangu m., W.-Maarja I k/ü. Lehm nr. 41 on 8 a. wana, täiswerd friis, ja lüpsis 6251 kg. piima, milles 238,00 kg. wõiraswa, raswa % 3,81.

Kontrollühinguist tuli Wirumaal esikohale Alutaguse II k/ü. 14 karja ja 117 aastalehma keskmine piimatoodang oli 3390 kg., milles 116,53 kg. wõiraswa, raswa % 3,44. Teisele kohale jäi Triigi-Uniküla k/ü. 27 karja ja 277 aastalehma keskmine oli: piima 3009 kg., milles 114,59 kg. wõiraswa, raswa % 3,81. Üldse oli ühinguid, kus saadi keskmiselt lehma kohta aastas üle 100 kg. wõiraswa, 12—36,4% aastaaruandeid saatnud ühingute arwust. 21 k/ühingus oli wõiraswatoodang alla 100 kg. Karja pidamises sammuwad Wirumaal esirinnas Waiwara ja Wäike-Maarja ümbruskonna talupidajad. Samuti paistawad silma mõned teised piirkonnad, Wiru-Jakobi, Toila, Alutaguse (ainult II k/ü) jne. Neis piirkonnis oli piimakarja söötmine parim. Kohati on ka karjamaterjali parandamisega rohkem edasi jõutud.

Piimakarja söötmine kujunes Wirumaa kontrollkarjade keskmisil andmeil järgmiseks, kus andmed on toodud lehma kohta aastas jõötühikuis (= jü) ja % % :

	1930/31. k/a.		1929/30. k/a.		Rohkem (+). Wähem (−) sü
Õlikooke	54 sü	— 2,5%	58 sü	— 2,7%	— 4 sü
Muid jõusööte	367 „	— 17,1 „	357 „	—16,8 „	+ 10 „
Kõrssööte	693 „	— 32,4 „	712 „	—33,5 „	— 19 „
Juurvilju	159 „	— 7,5 „	145 „	— 6,8 „	+ 14 „
Muid tooressööte	84 „	— 3,9 „	89 „	— 4,2 „	— 5 „
Karjamaad	784 „	— 36,6 „	764 „	—36,9 „	+ 20 „
Kokku	2141 sü	—100,0%	2125 sü	—100,0%	+ 16 sü — 0,8%

Sellega paranes üldine jõötmine 16 jõötühiku wõi 0,8% wõrra. See andis lisatoodangut 45 kg. piima (1,7% rohkem), kuid wõiraswa saadi raswa % tõusu tõttu rohkem 3,14 kg., ehk 3,2%. Lisajõötmine tasus end sellega wäga hästi, seşt 1 jü. tootis ligikaudu 3 kg. piima.

Söötmise parandamisel olid mõõduandwad oma majapidamise saadused. Karjamaa kasutus tõusis 20 jü. wõrra. Juurwilja, kus on arwestatud ka kartul, söödeti rohkem 14 jü. wõrra. Jõusöötade andmises wähendati pisut ostujõusööte, õlikooke, kuna rohkem tarwitati muid jõusööte. Wiimased koosnewad peamiselt segajahudest, s. o. oma majapidamise saadustest. Kõrssööte anti lehmale wähem ja samuti pisut wähem ka muid tooressööte. Kuid selle osa täitis jälle karjamaa parem kasutus. Sööte kulutati 100 kg. 4%-lise piima kohta:

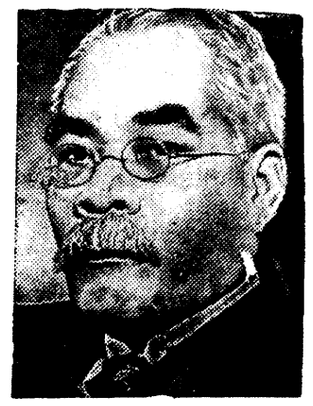
1929/30 k/a. Kokku sü 84.3, sellest põhisööte 67,8 sü ja jõusööte 16,5

1930/31 k/a. Kokku sü 82,8, sellest põhisööte 66,5 sü ja jõusööte 16,3

Wähem	Kokku sü—1,5,	sellest põhisööte—1,3 sü ja jõusööte—0,2
%	—1,8%	—2,0% —1,2%

Nii selgub, et parema jõötmise (0,8%) tõttu tekkinud toodangute tõusu tagajärjel (piima + 1,7% ja wõiraswa + 3,2%) wähenes jõödakulu 100 kg. piima kohta 1,8% wõrra. See tähendab seda, et piima tootmine muutus odawamaks. Piimakarja jõötmine ongi sellepoolest omapärane, et kulutades jööte rohkem lehma kohta, hoitakse neid kokku 100 kg. piima kohta. Sarnasele kokkuhoiule tulebki püüda, seşt wastasel korral ei kannata meie wälja madalaid piimahindu ja naabermaade karjakaswatajate wõistlust.

A. Wask.

ENDINE JAAPANI PEAMINISTER HAMAGUTSCHI †

Mäletavasti pandi 14. nov. 1930. a. Jaapani tolleaegsele peaministrile Hamagutschile toime atentaat, mis puhul minister sai raskesti haawata. Pärast näilist paranemist on Hamagutschi nüüd siiski atentaadi tagajärgedesse surnud.

Ísegi kordnik saab Kiwiõlis peksa.

Purjus töölised lõid wanemkordnik Lätile täie õllepudeliga pähe ja peksid jaama perronil.

Kordnik sai peast haawata.

Pühapäewa õhtul tungisid Kiwiõli jaamas 5 kaewanduse töölist kohalikule wan.-kordnik Lätile kallale, lõid wiimasele täie õllepudeliga pähe ja peksid kordnikku kätega. Enne kui abi kohale jõudis, olid peksjad kadunud. Politseil on korda läinud kaklejate isikuid kindlaks teha ja nad wõetakse wastutusele.

*

Pühapäewa õhtul kella 10 paigu Kiwiõli jaama einelauas wiibis 5 kaewanduse töölist, kes jõid õlut. Omawahel läksid mehed nääklema. Wanemkordnik Lätt, kes wiibis samal ajal jaamas, läks rahustama lärmitsejaid. Need ei kuulanud kordniku keeldu, mispärast wõttis wiimane töölised wahi alla. Jõudnud perronile, üks wahialuseşt lõi kordnikule õllepudeliga pähe. Kaks lärmitsejat põgenesid, kuna kolm töölist hakkasid peksma politseinikku. Jaama ametnike lähenedes, põgenesid peksjad pimedusse.

Kordnikul on peas kergemad wigastused. Õllepudeliga löögi hoogu tahandas tublisti kõrge ja kõwaäärega müts, mistõttu on peas ainult kergemad lihahaawad.

Juurdlusega läks korda kindlaks teha õllepudeli-„kangelast“ Ta ei ilmunud esmaspäewal kaewanduse tööle ja kodust ei saadud meest kätte. Teised lärmitsejad on juba selgunud ja neile tehti protokoll.

Weewärgi tulu weerand miljoni wõrra suurenenud.

Veepaakide soodne kasutamine wõimaldab saawutada ühetasast weejaotust. — Wee kadu silmatorkawalt wähenenud.

Surwe kannaks pooleteise kordset koormatust.

Narwa linna weewärk on annud 1930/31. aastal weerand miljonit enam tulu kui eelmisel aastal. Tulu suurenemine on tingitud selleşt, et tänawu kewadeşt saadik töötab Peetri platsi weepaak weewärgi peale, kuna 1903. a. saadik, kui ehitati Peetri platsile weepaak, ei osatud seda ühendada weewärgiga nii, et weepaak oleks täitnud temale määratud ülesannet. Linna weewärgi juhatajal hra Tennebergil on kawatsus käesolewal kuul tulukalt ära kasutada ka Jaanilinna weepaaki, et sellega weel suurendada weewärgist saadawat tulu. Mõlemi weepaagi kasutamisega on saawutatud seda, et igal pool linnas on wett ühetaseselt, wälja arwatud ainult mõne kõrgema maja ülemised korrad. Praeguseşt wee surwest peaks jatkuma nii kaua, kui on tõusnud tarwitajate hulk pooleteisekordseks, siis tuleb wee surwe tõstmisets jälle midagi ette wõtta. Hra Tennebergi tawa järele wäheneb pumbamajas ka elektriwoolu kulu aastas kuni 2000 krooni. Kawa on leidnud juba praktilist kasutamist ja annud soowitud tulemusi.

Huwitaw on siinjuures märkida, et 1930./31. aastal on wähenenud silmatorkawalt wee kadu. Aasta kestel oli pumbatud wee hulk 251.840 kuutmeetrit ja selleşt müüdi kasulikult 169.151 kuutmtr. 1926. a. pumbati wett 283.000 m³. ja selleşt oli kadu 142.000 m³., mis on üle 50 protsendi. Weewärgi otstarbekohase tarwitamisega ja kõigi wõimaluste kasutamisega loodetakse, et wee kadu wäheneb weel tublisti.

Narwa teater awas hooaja.

Dramaturgilise nõuande paremale korraldamisele wäiketeatrites.

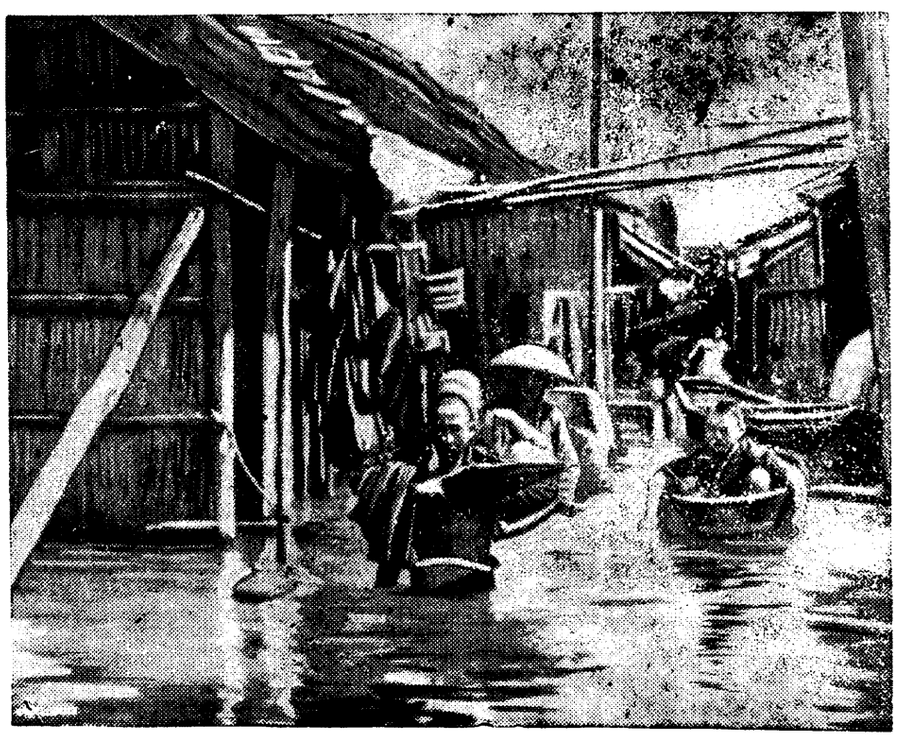
Pühapäewal Narwa teater awas oma etenduste hooaja Shakespeare'i „Otheloga“.

Suurte inimeskujude meisterlikku käsitajat pakuti meile teatri awaõhtuks, aga meie ei tulnud sealt tagasi rahuldunult, waid teadmisega, et näidendite walik Narwa teatri repertuaari koostamisel wõib sündida küll mitmesuguseł kaalutlusel, mis meile teadmata, kuid igatahes sellega, mis teater suudab ja mida mitte, kindlasti arwestamata. Meie oleme waremalt mitmel ja mitmel korral rõhutanud, kuiwõrt oluline ja eluliše tähtsusega on wäiketeatrile hea ja jõukohane repertuaar ja kuiwõrt ebaõnnestumisele ning wähjakäigule teatri-kunstiliste ülesannete teenimises wõiwad wiia ja wiiwad eksisammud sel alal. Juttu selleşt oli ka wiimasel teatrikongressil, kus tunnistati, et wäiketeatrite esimeseks eluküsimuseks on asjatundliku dramaturgi leidmine neile. Meie wähemate teatrite töö edu pidurdajaks on seni märgatawalt olnud asjaolu, et nad oma piiratud wõimaluste juures iseseiswalt dramaturgi palkamisele ei ole wõinud mõteldagi, waid on katsunud kuidagi „läbi ajada“ dramaturgita. Narwa teatri juures tegutseb n. n. repertuaari-komisjon, kelt ei saa õieti nõudagi suurt asjatundmist, kuna ta kujutab endast tawalise struktuuriga seltside-wahelist komisjoni, nagu meil ikka moes on neid panna — ka kunstiküsimustes, paraku! — kaasa rääkima, keda on — üks asi — raske kokkugi saada ja kelt ei olegi muud oodata kui paljalt wormilist kinnitust repertuaarile. On tüki kaalu, s. t. on tast midagi kuuldud, käigu ta teatri wõimistega kokku wõi mitte, komisjonil tawaliselt siis pole olnud ütelda midagi, ja Narwa teatri awaetendus jättiski niisuguse mulje, et siin on jälle üks niisugune „kaaluga“ tükk, millega mängukawa eksitawalt koormatud. See wist näitab, kui kibedasti on tarwis hakata mõtlema kindlamalt Narwagi teatril dramaturgilise nõuande paremale korraldamisele. Prowintsis meil on teatreid koguke hulk, ja kui mitte üksikult, siis ühiselt ometi siin peaks olema wõimalik midagi korda saata.

„Othello“ lawastamiseks Narwa teater näis olewat teinud tõsiseid pingutusi, kuid sõnalawastuste awamisena ta siiski palju rõõmustawat ei tõotanud. Teatri juureşt on lahkunud mitmed jõud ja — see torkas silma — kõrwalosade korraliku täitmise wõimalused kõigepealt on jäänud märksa napimaks ning waesemaks mängutasemelt, suuresti diletantlikumaks. Nõudlike peaosade täitjaist enam-wähem rahuldawalt tuli omaga toime ainult F. Malmsten Othellona. See noor näitleja on rõõmustawalt lähenemas oma wõimistele ning lawalisele eneseleidmisele ning oma tõsisema jõuproowi nimiosalisena selles Shakespeare'i tragöödias ta täitis edukalt. Oli hoolikaimalt läbi mõeldud tõlgitsusi, wõrreldes teiste osalistega. A. Berger Jagona kaotas palju sellega, et kaldus paiguti mingile räpakale ja käratsewale intonatsioonile selle salakawalalt ja ettewaatlikult plaanitsewa sepitseja-hukutaja mõistmisel, mis eksitas pahatihti naerulaginaile, nagu mõne „naljamängu“ puhul. Ometi A. Berger selles osas oleks wõinud tulla toime oma paremaga, heade eeldustega nii kujuks kui mänguks. Ka prl. A Ulm Desdemonana jäi elamustelt päris napiks selle kangelasnaise kandmisel ja jättis külmaks. Mis puutub üldse mängulisse tasemesse, siis — nagu juba öeldud — ta oli seekord märksa alla tawaliset ja üllatawalt diletantlik, ja jeda mõistmatul kombel isegi wanemailt näitlejailt — A. Kellerilt, G. Willmanilt, pr. A. Alakülalt j. t. Loodetawasti ebaõnnestumine awatükiga ei tähenda siiski täieliset tagasiminekut ja juba lähemail lawastusil näeme paremat Narwa teatrilt.

Lawa tehnilise seadelduse täiendamine—ringhorisont j. m. wõimaldab märksa edukamalt lawalisi effekte saawutada. Oli päris häid lawapilte.

Amicus.

KOHUTAVAD UPUTUSED HIINAS.

Hiina maakonda Hunani tabanud kohutavad uputused on seni sünnitanud hirmsaid kahjusid, nõudes sealjuures mitmesaja inimese elu. Katastroof oli nii ootamatu, et enam kui 23.000 inimest pidi oma elukohtadest lahkuma. Uputuse keskkohal on Suen-Kiangi linn Tung-Ting järve ja Jangtse jõe ääres. Vesi uhab elanikkude lihtsad, kerged puumajad nende asukohtadelt minema ja purustab nad pilbasteks.

Miljon hiinlast uppus.

Agentuur „Kuoweni“ teatel on Kunghsieni piirkonnas Lõuna-Honanis Kollase jõe suurweest tekkinud uputustes üks miljon inimest hukkunud.

Linnawalitsuse liikmete suwipuhkus lõppes.

Narwa linnawalitsuse liikmetel lõppes suwipuhkus ja nüüd on kõik oma ameti kohustetäitmisele asunud. Wiimastena olid puhkusel linnanõunik J. Metsatalu ja linnapea abi A. Bachmann.

„Eesti Kiviõli” õlivabrik käima.

Uus vabrik valmistab aastas 5700 tonni bensiini ja 35.000 tonni õli.

Tööle võeti esialgul kuussada töölist.

Neil päewil algas regulaarselt oma tegewust osaühisuse „Eesti Kiwiõli“ uus õliwabrik, mis walmistab aastas 5700 tonni bensiini ja 35.000 tonni õli. Tööle wõeti 600 töölist. Kuna iga töölise pere koosneb keskmiselt 2—3 liikmest, seega on siis uue õlitööstuse läbi leidnud elamiswõimalust umbes 2000 inimest.

Enne regulaarselt käimapanekut tehti uues õliwabrikus 10 päewa proowi. Proowi juures õliajamisekatsed andsid wäga häid tagajärgi ja ainult ahjude, katlade ja masinate konstruktsiooni juures tulid ilmsiks mõned wäiksemad defektid, mis nüüd kõrwaldatud. Ühtlasi ka katsede tagajärjel täiendati mõnes suhtes wabriku sisseseadet.

Uue Kiwiõli õliwabriku käimapanemise puhul andis peadirektor, mäeinsener Roman Siewert kohapeal meie lehe kaastöölisele seletust uue õlitööstuse kohta, wõimaldades ka wabriku waatlust.

Kiwiõli uus õliwabrik on ehitatud Tallinna-Narwa raudtee liinile Sonda ja Püssi jaamade wahel, 73 kilomeetrit Narwast. Wabriku juure on ehitatud hiljuti oma raudteejaam Kiwiõli. Uus jaam seisab riigi raudteejaamade wõrgus. Wabriku hooned ja tööliste elumajad on ehitatud põhjapoole raudteed, kuna wabriku peakontor ühes ametnikkude elumajadega asub teisel pool raudteed, umbes ½ kilomeetrit wabriku hoonest eemal.

Maapind, kus praegu asub uus õliwabrik, oli waremalt märg sootaoline. Nüüd aga on see täiesti kuiwatatud. Kuiwatuskanalid on paiguti 3—4 sülda sügawad. See suur töö wiidi läbi 6—7 kuu jooksul. Uue õliwabriku hoonete ja tööliste majade ehitamine algas läinud aasta juulikuus.

Uus õliwabrik koosneb kahest eraldi asuwast peahoonest. Esimene hoone, mille pikkus 60 meetrit, laius 40 meetrit ja kõrgus 35 meetrit, on kahe määratu suure ahjuga, kus sünnib põlewkiwi purustamine ja õliajamine. Teine hoone, mille pikkus 45 meetrit, laius 20 meetrit ja kõrgus 14 meetrit, on rafinatsioonhooneks, kus sünnib toorõlide ümbertöötamine ja bensiini puhastamine. Toorõlid juhitakse mehaaniliselt esimesest hoonest teise hoonesse. Uus õliwabrik on oma ahjude (ühes ahjus üle ½ miljoni telliskiwi), katlade, masinate ja sisseseade poolest esimene sellesarnane maailmas. Wabrikul on ahjude ja katlade peale oma patent. Õlide ja bensiini hoiuruumiks on ehitatud 23 uut õlipaaki, kuhu mahub 6000 tonni õli ja bensiini. Uudiseks on ka see, et lähemal ajal ehitatakse raudteewalitsuse poolt Kiwiõli jaama juure uus tsistern või õlipaak, kust kõik wedurid hakkawad wõtma õlikütet. See teeb riigile aastas kokkuhoidu wähemalt 25.000 krooni, sest siis pole tarwis õlikütet õliwabriku juurest Tallinna wedada ja siis jälle tagasi sõidu- ja kaubarongide jaoks, mis liiguwad Tallinna-Narwa raudtee liinil. Sel liinil on ka kõige rohkem ronge liikumas ja kõik wõiwad endid õliga warustada möödasõidul Kiwiõli jaamas.

Narwa haigekassad ja uus tööliste kindlustuse seadus

Narwa tekstiiltööstuste haigekassad leiawad haigekassade arwu piiramise uue seadusega kohalikule tööliskonnale ebasoodsaks ja koguni lubamatuks.

Haigekassade juhatuse esindajate ühine nõupidamine.

Teisipäewal oli Kalewiwabriku kontoris Kreenholmi, Kalewi- ja Linawabriku haigekassade juhatuste esindajate ühine nõupidamine. Kõne alla tuli uus tööliste kindlustuse seaduse eelnõu, mis näeb ette, et tulewikus oleks üle riigi ainult 5 haigekassat. Kõik erahaigekassad juletakse ja töölised jääksid wastawa rajooni haigekassa alla. Seaduse eelnõu toob mõningaid paremusi tööliste kindlustuse alal ja näeb ette, et tööliste rawimine jääks tulewikus haigekassade kanda. See osa seaduse eelnõust leiti olewat kõigiti wastuwõetaw, eriti arstimise korralduses, mis praegu walusamaks päewaküsimuseks Narwa tekstiilwabrikute tööliste seas.

Narwa tekstiiltööstuste haigekassade kaotamine seaduslikus korras ei olnud juhatuste esindajate poolt wastuwõetaw. Kuigi uus seaduse eelnõu näeb ette rea paremusi haigekassade liikmetele, leiti siiski, et see on paberlik lubamine, ilma et oleks wõetud arwesse kohalikku olukorda ja tingimusi. Selle tagajärjed on, et töölised asetataks hõlpsasti seniselt halwema kindlustuse ette. Wabrikutöölistele wõimaldawad praegu haigekassad erisoodustusi — neid saadetakse haigekassade kulul suwepuhkusele —, mida waewalt suudawad anda ringkondade haigekassad. Wäheusutaw on ka, et suudetakse töölisele maksta haigestumise korral seniselt suuremat tasu.

Narwa tekstiiltööstuste haigekassad on asutatud aasta-kümned tagasi. Selle aja kestel on kogunud miljonitesse küüniw tagawara kapital, kogemuste waral wiidud miinimumini walitsemiskulud, mis teistes haigekassades neelab harilikult lõwiosa sissetulekust, ja see kõik tahetakse häwitada hoobilt.

Neil kaalutlusil jõuti otsusele, et seaduse eelnõu on redigeeritud puudulikult. Seaduse alusel peaks ometi jäetama wõimalus edasitegutsemiseks ka elujõulistele erahaigekassadele.

Haiguse kindlustus jääks tulewikus haigekassade kanda. Seda ei suuda aga Narwa tekstiil tööstuste haigekassad iseseiswalt teha, sest üksi haigemajade ülespidamine nõuab suuri summe, mida ei suudeta katta sissetulekutest. Loomulikult on haigekassadel wõimata iseseiswalt edasi tegutseda, mida tunnistati awameelselt ka koosolekul. Et Narwa tekstiiltööstuste haigekassades on kokku üle 3500 liikme, siis ei taheta kergesti anda käest iseseiswalt tegutsemise wõimalust. Wahetati mõtteid kolme wabriku haigekassade ühinemise üle, mis annaks wõimaluse arstimise kuludes teha kokkuhoidu. Kolme haigekassa peale jääks üks ühine haigemaja, mille korrashoid oleks ühisel nõul läbiwiidaw.

Koosolekul ei saadud wõtta wastu mingit resolutsiooni, waid esindajad lubasid selgitada praegust olukorda wolinikke peakoosolekul, kus siis wõetakse wastaw seisukoht ja astutakse samme, et Narwa tekstiiltööstuste haigessad saaksid wõimaluse ühiselt edasitegutsemiseks.

Noorsõdur õppustel õnnetult haawata.

Puu otsast laskudes libises täägi otsa. Tääk läbistas rinnakorwi.

Haavatu seisukord raske.

Esmaspäewal peale lõunat juhtus 4. üksiku jalawäe pataljoni ajateenija noorsõduri Kaupmehega raske õnnetus. 1. kompanii oli riwiõppusel, üks kilomeeter Jõhwist, Kose tee ääres. Noor Kaupmees oli wälitunnimehena puu otsas. Oma püssi oli kaasa wõtnud, nagu see on tunnimehe kohus. Kogumise signaali peale hakkas tulema Kaupmees maha. Puu oli wihma tõttu muutunud libedaks ja sõdur libises täägi otsa. Tääk tungis kuue warukat kaudu külge ja läbistas mehe rinnakorwi. Haawatu kukkus murule. Ta jõudis tõmmata täägi kehast wälja ja langes siis minestusse. Kohale rutanud kaitseväelased toimetasid haawatu Jõhwi, kus anti esimest abi. Samal õhtul ta saadeti Narwa 1. diwiisi laatsaretti rawimisele. Haawatu seisukord on elukardetaw, sest tääk on wigastanud sisseelundeid.

Rukkiostu üksikasjalised tingimused.

Rukis peab olema puhas ja täiesti kuiwatatud, ei tohi sisaldada niiskust üle 14%.

Vilja võetakse vastu avalduste järgi.

1. Iga põllupidaja, kes soowib müüa rukist teramilja kaitseseaduse alusel, esitab täidetult käesolewa rukkimüügi pakkumise awalduse kohaliku wallawalitsuse kaudu hiljemalt 1-ks oktoobriks s. a. Majanduseministeeriumile. Peale 1. oktoobrit awaldusi wastu enam ei wõeta, samuti ei osteta rukist awalduse esitamata.

2. Teramilja kaitseseaduse alusel põllupidajailt ostetakse rukist ainult käesolewa aasta saagist, mis on kaswatatud nende endi talupidamistes ja ületab talupidamiste aasta omawajaduse. Talu omawajaduse rukki määraks arwatakse: a) järgmise aasta rukkipõllu seemendamiseks iga hektaari kohta 175 kilogrammi (kg) ja b) inimeste toiduks iga talus ülalpeetawa inimese kohta 150 kg aastas. Ülalpeetawate inimeste arwu arwatakse talupidaja perekonna liikmed ja palgalisest aastatöölised, suwetöölised ja karjased.

3. Teramilja kaitseseaduse alusel ostetaw rukis peab olema puhas ja täiesti kuiwatatud, niiskuse sisaldusega mitte üle 14% ja normaalse lõhnaga. Rukis ei wõi sisaldada teisi wiljakultuure, peale nisu, üle 2%, muid lisandusi, ühes arwatud umbrohu seemned, liiw ja muud purud — mitte üle 1,5% ja idanenud teri mitte üle 2%. Kopitanud wõi üle 2% kaswanud teri sisaldawat rukist wastu ei wõeta, samuti ei wõeta wastu rukist, mis on watamata rukist.

4. Teramilja kaitseseaduse alusel ostetawa rukki alushinnaks, mis põllupidajaile maksetakse, on 15 senti kilogramm. Tähendatud hind maksetakse rukki eest, mis on täiesti kuiwatatud, puhastatud ja hollandi kaalu järgi 118 naela. Rukki eest, mille hollandi kaal on üle 118 naela, maksetakse iga ülesolewa naela pealt alushinnale 1% juurde ja rukki eest, mille hollandi kaal on alla 118 naela, arwatakse iga allaolewa naela kohta 1% alushinnast maha.

Rukist, mis alla 112 hl. naela raske, wastu ei wõeta. Tähendatud hind arwatakse põllupidajaile kohtadel, kus nad oma rukki ära annawad, s. o. raudteejaamas, sadamasillal wõi ostja laos.

5. Rukki wastuwõtmine sünnib järgmistes raudteejaamades, sadamates ja laokohtades: Tallinn, Raasiku, Kehra, Aegwiidu, Lehtse, Tapa, Tamsalu, Kiltsi, Rake, Wägewa, Jõgewa, Kaarepera, Tabiwere, Tartu, Nõo, Elwa, Palupera, Puka, Keeni, Sangaste, Walga, Koiküla, Mõniste, Karula, Antsla, Sõmerpalu, Wõru, Lepasaare, Petseri, Irboska, Weriora, Põlwa, Wastse-Kuuste, Reola, Kadrina, Rakwere, Kunda, Kabala, Püssi, Kohtla, Sompa, Jõhwi, Waiwara, Narwa, Keila, Riisipere, Risti, Haapsalu, Kohila, Hagudi, Rapla, Keawa, Lelle, Käru, Türi, Kärewere, Wõhma, Olustwere, Sürgawere, Wiljandi, Loodi, Halliste, Abja, Mõisaküla, Woltweti, Pärnu, Tori, Wiluwere, W.-Wändra, Paide, Esna, Järwa-Jaani, Wajangu, Lihula, Märjamaa, Kuresaare, Taaliku, Helтermaa, Mustwee ja Tudu.

Kui mõne ülemalnimetatud wastuwõtupunkti peale antakse rukist üles liiast wähe wõi mõne muu asjaolu tõttu rukki wastuwõtmine osutub wõimatuks, siis käsutatakse niisuguste punktide peale ülesannud põllupidajad lähemaisse naaberwastuwõtupunktidesse, millised muudatused tehakse aegsasti teatawaks wallawalitsuste kaudu.

6. Rukki kokkuostmise aeg antakse teada Majanduseministeeriumi poolt wallawalitsuste kaudu wõi kuulutuste teel peale selle, kui põllupidajate poolt esitatud awalduşed on läbi kontrollitud ja ostutohtade järgi korraldatud.

Neil juhtudel, kui kontrollimisel põllupidaja poolt awalduses tähendatud andmete tõelisuse üle on tekkinud kahtlus, teatatakse sellest kohaliku wallawalitsuse kaudu awalduse esitanud põllupidajale. Kui põllupidajale eriteadaannet ei saadeta, samuti üldkuulutuses seda ei tehta, wõib ta awalduses pakutud määral rukist müügile tuua. Wilja wastuwõtmist teostatakse awalduste wõi nende põhjal koostatud nimekirjade järgi.

7. Lattu müügi korral põllupiduja saadab rukki Majanduseministeeriumi nimele. Rukis saadetakse harilikus kauba saatmise korras. Saata wõib kõigist raudteejaamadest ja laewasadamatest, kus toimetatakse kaupade wastuwõtmist raudteel wõi laewal wedamiseks. Weokulud raudteel wõi laewaweo juures tasub Majanduseministeerium. Rukki kwaliteedi kindlaksmääramises ja muudes üksikasjades lattu müügi korral, lepib müüja kokku Majanduseministeeriumiga.

8. Rahamaksmine sünnib kohe wilja wastuwõtmisel. Lattu müügi korradel, kui põllupidaja ise wilja üleandmisel ei wiibi, sünnib rahamaksmine 5 päewa jooksul pärast wilja wastuwõtmist rahaasutise wõi posti kaudu, nii nagu seda wiljamüüja-põllupidaja soowib.

Rahvasteliidu täiskogu istangu avamine.

Täiskogu esimeheks Rumeenia esitaja Titulescu.

Esmaspäewa hommikul kell 10,30 awas rahwasteliidu nõukogu esimees, Hispaania wälisminister Lerroux' rahwasteliidu täiskogu. istangu.

Riigimeeste ja diplomaatide hulgast, kes istungjärgu awamisest osa wõtsid, paistsid eriti silma Briand, lord Cecil, Curtius, Grandi, Motta, Zaleski ja teisi.

Kaheteistkümnenda täiskogu esimeheks walitii Rumeenia esitaja Titulescu

Püriidi ja fosforiidi lademed Kohtlas.

Kohtla põlewkiwikaewanduste rajoonis on ilmsiks tulnud, et põlewkiwi kihis on püriidi ja fosforiidi lademed. Arwatawasti on ka püriidi ja fosforiidi lademed teistes põlewkiwikaewanduste rajoonis. Samuti on selgunud, et Kohtlas põlewkiwi kihte, kus kasulik oleks ekspluateerida wääwelhapet ja lämmastikku sisaldawaid aineid.

Joala wabatahtlik tuletõrje ühing korraldab laupäewal, 12. sept., Soldina seltsimajas suurejoonelise suwe lõpu peo. Eeskawas näidend: „Muju ei ole patt“, nali 3. waat.

Algus kell 9 õhtul. Narwast peole tulijatele on ühing korraldanud kergeweoautol sõit Soldina ja tagasi. Auto wäljasõit kell ½9 Narwas Peetri pl. Sõiduhind 25 senti.

Narwa teater.

Harmoonika-wirtuoosid Gellin & Borgström Narwas.

Maailmakuulsate kunstnikkude kontsert 12. sept. „Wõitlejas“.

Laupäewal, 12. sept. s. a. esinewad Narwa teater „Wõitlejas“ kuulsad Taani harmoonika-wirtuoosid Gellin & Borgström. Kuulsused on esinenud suure eduga Skandinaawias, Inglismaal, Prantsusmaal, Saksamaal j. t. riikides ja igalt poolt hiilgawaid arwustusi saanud. Gellin & Borgström on esinenud ka endise Saksa keisri Wilhelm II. ees Doornis aastal 1923. Mõlemad kunstnikud käsitawad omi instrumente uskumata wirtuoositeediga, mis neile maailma ainukeste keiserlikkude harmoonika-wirtuoosi de tiitli tõi.

Piletite eelmüük on awatud „Kooli“ kaupluses Suurel tänawal ja Wõhma äris Joala tänawal.

Teatribüroo.

40000 inimest näitusel.

Väljapanekute võistlustel sai esimese koha A.-S. „Union-Globus“.

Tartu näitus lõppes esmaspäewal kell 4 p. l. Näitusega jäädi täiesti rahule.

Näituse awamispäewal, reedel, külastasid näitust 1.100, laupäewal 13.000, pühapäewal 21.916 ja esmaspäewal wõis käia ligi 4.000. Seega tõuseb näituse külastajate arw piletitega 40.000 peale. Kui siia juurde arwata weel wäljapanejad, näituse tegelased ja teised, kellel näitusele sissepääs waba, tõuseb näitust külastajate arw weelgi suuremaks.

Läinud aastal külastas näitust ligi 30.000, seega tänawu külastajaid ligi 10.000 rohkem. Pealegi oli eelmise aasta näituse ajal ilm ilus. Kui ka tänawu üksi päew ilma wihmata oleks olnud, ei ole kahtlust selles, et külastajate arw oleks olnud märksa suurem.

Näituse wäljapanekute dekoratiiwse külje paremale järjele tõstmiseks wälja kuulutatud wõistlusel said hääletusel esimese koha saapawabrikute a.-s. „Union-Globuse“ wäljapanekud ja järgmised kohad kaubamaja O. Zimmermanni ja õhuasjanduse wäljapanekud.

Sport:

Kaitseliit ehitab kaitseväega ühiselt lasketiiri.

Narwa kaitseliidul on kawatsus ehitada koos Narwa kaitsewäega linnakarjamaale lasketiir. Kawa ja eelarwe on koostamisel ja see walmib lähemal ajal. Lasketiiru ehitustööd kawatsetakse wiia läbi talwiste hädaabitööde korras.

A. Matso Kalarannast Piritale ujuma.

Läinud teisipäewal sõitis Narwast Tallinna Narwa paremaid ujujaid Alfons Matso, et ujuda Kalarannast Piritale. Paar päewa tagasi ujus A. Matso Narwa jõge mööda Narwast Narwa-Jõesuhu, 13 kilomeetrit.

Eesti-Läti kaitseliitlaste laskevõistlused.

Pühapäeval peetakse Tallinnas Eesti-Läti kaitsemalevate-vahelised laskevõistlused, millest võistlejana osa võtma sõidab Narwa malevast ltn. N. Kütt.

Maratonijooksus uus Läti rekord.

Eile lõppes Riias viies Läti spordiolümpiaad. Huvi keskpunktiks oli maratonijooks, kus tuntud Läti kaugemaajooksja Motmillers püstitas uue Läti rekordi, joostes 42,195 kilomeetrit ajaga 2.50.5,8.

Kolmikhüppes püstitas Dimze uue Läti rekordi 13,88 meetriga.

46,46 meetrit ketast.

Kergejõustiku võistlustel Upsalas püstitas A. Karlsson-Vittinge uue Rootsi rekordi kettaheites 46,46 meetriga.

käega üle õlgade, paitas käsiwarsi ja Adeele tardumus möödus tema sõnade wõlu, tema käe õrnuse mõjul.

Adeele silmad tõmbusid märjaks. Alles nüüd pääsesid tal pisarad walla, ehkki neid polnud palju, ainult mõningane. Ja siis wõis ta jällegi kõnelda. „Minust,“ ta hääles oli imelik segu waljust ja õrnust, häda ja ülewust, „minust pole kahju, Martin. Säärane küüsakas nagu mina... kui mina kärwan... aga Peeter... tema elaks heameelega... ja ta wõiks nii kenasti õnnelik olla. . .“

Marie tuli kambrist. „Ta magab,“ teatas ta läbi nutu, „werejooks on lakanud... oo, miks olen mina nii tugew... ja tema nii nõrguke... miks olen mina nii terwe ja tema nii haige... see pole õiglane. . .“

Martin ja Adeele waatasid temale otsa.

Marie ei suutnud kaugemale. Ta pöördus Peetri woodi juure tagasi.

Tunnid möödusid.

„Adeele!“ Martin puudutas teda.

„Mis on?“ ehmus Adeele.

„Mine magama,“ andis Martin nõu.

Kuulekalt tõusis tüdruk, hiilis oma woodi juure ja heitis riietuses woodile.

Martin istus ja mõtles.

Mis wõiks ta teha? Mis?

Talle tuli meelde tema üllas portwell. Wõibolla... wõibolla... on ta weel kusagil tema asjade seas... wõibolla sünnib ime ja selles portwellis peitub weel mõni suur pangatäht.

Tine naeratas ja haaras tema käe: „Mõistan. Teadagi mõistan ma.“

Martin algas endiselt: „Jaa, ja kunas jaan ma raha?“

„Ei, seda te ei saa,“ wastas Tine kindlalt.

Martin taganes erutunult.

Ärge olge ometi lapsik, kõneles Tine, raha ei kuulu ju mulle! See on antud waestele!“

„Peeter ja Adeele on waesed!“ tõrkus Martin.

„Kindlasti,“ Tine noogutas, „aga neid on ju weel palju teisigi...“

„Peeter ja Adeele on kõige waesemad!“ toonitas Martin.

„See pole õige,“ õpetas Tine õrnalt, „paljud on weel waesemad, weel wiletsamad.“

„Oo Jumal,“ ta oigas, „nendest ei tea ma midagi.“

„Küll aga mina!“ hüüdis Tine.

„Mulle on Peeter tähtis,“ surus Martin peale, „Peeter ja Adeele. Ma wõin ju oma raha anda, kellele ma tahan. Kas mitte?“

„Kahtlemata,“ Tine oli temaga kannatlik, „kahtlemata...“

„Noh“ ta tegi suure shesti, „noh, ma kingin Peeter Spießile kolmandikku kahekümnekahekssast tuhandest...“

„Ei“ tõrjus Tine jäästwalt, „härra Overbeck, teie wõite Peeter Spießile kinkida, mida aga soowite, palju rohkem! Teil tarwitseb minna waid koju, oma isa juure!“

„Skating“

Tel. 108.

Algus äripäevil kl. 6 õht. pühapäevil kell 3 p. l.

Platside hinnad alandatud 15—50 senti.

Täna. SEE, MIS PUBLIKULE MEELDIB! **Suurejooneline helifilm 12 jaos.**

„Ainult sina üksinda...“

Suurejooneline lavastus. Lavastaja Villy Voll. Muusika: Jana Cilbert'i, Valter Kollo ja Rudolf Healcon'i. Suur tegelaste koosseis. „Grandioosne ballet“. Suurejoonelised lavastused! Peategelased: Iludus ŠARLOTTE ANDER, sümpaatne VALTER JAANSON, silmapaistev tantsija TIBOR GALMAI ja teised sümpaatsed näitlejad.

II. KROONIKA. ÜLEILMLISTEST SÜNDMUSTEST!

Eelteade: Varsti silmapaistev sensatsioon! Üleilmline šedevr! Midagi erilist! Põrutav! suurfilm „ÕHULAEVASTIKU KANGELASED“. Eelteade.

Narva teater „Võitleja's“

Pühapäeval, 13. septembril kell 8 õhtul

Teist korda

„Othello“

V. Shakespeare dr. 5 vaatuses 9 pildis.

Pääsed: 75—25 senti. Eelmüük: „Kooli“ ja M. Võhma äris.

Narva Majaomanikkude Seltsi Paemurru, Kadastiku, Nõtebergi ja Uusküla Osakonnad

korraldavad suurejoonelise

kontsert- ja lille-peoõhtu

N. E. S. „Jlmarise“ ruumes, laupäeval, 12. septembril 1931 a.

Eeskavas: Muusika: kontsert h-ra L. Vigla juhatusel, „Jlmarise“ laulukoori kontsert h-ra S. Küünla juhat.

Tants lillede keskel.

Einelaud saalis. Einelaud saalis.

Sisseminek maksuvaba Osakondade ja Keskseltsi liikmekaartide ettenäitamisel. Võõrastel 50 senti.

Peo algus kell 9 õhtul. Lõpp kell 4 hommikul.

Kuulutus.

22. septembril s. a. kell 10 antakse välja avalikul suusõnalisel vähempakkumisel Narva garnisoni kaitseväe osadele umbes

45000 klg. loomaliha muretsemine

Narvas, Hermanni tän. 1. jalaväe rügemendi staabis. Pakkumise kindlustuseks tuleb sissemaksta 1000 kr. Kui pakkumine soovitavaid tagajärgi ei anna on järelpakkumine sealsamas 25. septembril s. a. kell 10.

Lähemaid teateid saab sealtsamast igal tööpäeval kella 10—13.

1. jalav. rügemendi majandusetülem.

Kõik teavad...

et ainult K-m. Saar Jõhvis, telf. 22, rahuldab iga ostja.

Karbilt ja laternad jalgratastele. Elektripirnid ja lambid kõigis suurustes. Voodid ja madratsid ainult äraproovitud vastupidavates konstruktsioonides Aug. Jürgensi voodivabrikust.

Perenaised!

Odavad purgid. Weck aparaadid ja purgid.

Minu lastemängu grupp

Fröbeli meetodi järele Narvas, Helsingi tänav 4 **algab 15. septembril** kell 10 hommikul.

Kõnetunnid äripäeval kella 2—4.

E. Gnifkowsky.

Wiederbeginn meines

Spielkreises

mit Fröbelschen Beschäftigungen Helsingi tän. 4 **am 15. September 10 Uhr morgens.**

Sprechstunde werktäglich von 2—4.

E. Gnifkowsky.

Korter

ära anda puumajas, 4 tuba ja köök. Soovikorral kivi talli ja laduruumiga.

Narvas, 7. Peetri tänav 21.

H. Sall'i

Kunst- kangru & kudumistööstus.

Valmistan tellijatele kõiksugu kangakudumistöid Eesti ja välismaa mustrites.

Samas võetakse ka õpilasi. Õpetus praktiline ja teoreetiline Soome ja masintelgedel.

Ülesanda Narva, Jaanilinn Maa tn. nr. 1. (Snameni kiriku vastas).

Korter

välja üürida omaette sissekäiguga, kahe toaga; sünnis tööstuse jaoks; turu ääres.

Teateid annab Posti t. 59, A. Lepp.

MATMISE BÜROO

WIRUWERE.

NARWAS, BALTI TÄN. 6.

Walmistan odawa hinnaga kiirelt ja korralikult igasuguseid maitserikkaid kirste tellimise peale. Suur tagawara laos saadawal

kirste, metall- ja palm pärgi

odawa hinnaga.

Üüritakse wälja lahtiseid ja kinniseid (must ja walge) täiesti korras wankreid.

Välja üürida 3 toaline

korter.

Narvas, Vabaduse tänav 35. Järelpärida samas krt. 3 kella 12—2 ja 5—6. Telef. 136.

Maja müüa

turu lähedal. Narvas, Tuleviku tänav nr. 17. Teateid saab samas.

Juhuslikult odavasti müüa

2 hästi hoolitsetud lopsakat mirti

Narva, Uusliin nr. 39.

Odavalt müüa

kudumismasin

9 kl. 60 sm.

Teateid saab Posti tän. 62. (juukselõikus).

Soldinos

võtavad „PÕHJA EESTI“ tellimisi ja kuulutusi vastu

Hrd: **Tõlts, Mullas, Veitbach**

Dr.

V. Jakovlev

Vestervalli tän. 27, telef. 196.

Laste ja naistehaigused.

Vastuvõtt igal äripäeval kl. 3—5 ja 7—8. Pühapäevadel kella 12—1.

Dr. V. Masing

Narvas, Peetri plats 7.

Närvi-, hinge ja suguhaigused.

Vastuvõtmine iga päev kella 11—1 ja 4—6.

Dr. V. Reier

Vestervalli t. 27/29, tel. 205.

Sise- (südame-, kopsu-, neeru-, kõhu etc.) sugu- ja naha haigused.

Kõnetunnid: hom. kella 9—10 ja p. l. 4—6.

Hambaarst

R. Sagorje-Voitinskaja

Vastuvõtmine: kella 10—1 ja 3—7. Narvas, Suur tänav 16 (Vene peakiriku vastas).

Autobuseühendus

Peetri pl., Torni pl., Uusliin, Kalevivabrik,

avatud 2. septembril 1931 a. järgmise tunnikava järele:

Äripäeviti.

Peetri platsilt		Kalevi vabrikust	
kell 7	hom.	kell 7.25	hom.
„ 8	„	„ 8.30	„
„ 10	„	„ 10.30	„
„ 4.30	p.l	„ 5.15	p.l

Laupäeviti lisa reis:

kell 2.30	p. l.	kell 3	p. l.

Pühapäeviti.

kell 9.15	hom.	kell 9.40	hom.
„ 2.30	p. l.	„ 3	p. l.

Autobus peatub läbisõites, publiku soovil, igalpool. Sõidu hind 15 snt., lapsed 10 senti.

J. Paap.

Narva, Joala tän. 14, tel. 10.

Aurulaevandus A. KOTSCHNEV

Narva — Narva-Jõesuu

SÕIDUPLAAN.

24. augustist kuni muutmiseni

Äripäevadel:

Narvast:	N.-Jõesuust:
kell 11.45	kell 6.45
„ 3.30	„ 12.45
„ 6.30	„ 5.15

Pühapäevadel ja pühadel.

Narvast:	N.-Jõesuust:
kell 8.30	kell 7.—
„ 11.—	„ 9.40
„ 5.10	„ 4.—
„ 7.40	„ 6.30

„Alutaguse Elu“

on müügil igas jaama raamatukapis.

Teatan lugupeetud ostjatele Narvas ja ümbruskonnas, et minu saapa ja naha kauplus on üleviidud Jaanilinnast

Peetri pl. Nr. 10 Mägi majasse

Suures väljavalikus hooaja kaupadest vene saapaid, tallanahka jne.

Hinnad väljaspool võistlust!

Austusega

P. SIDORENKO

Narva, Peetri pl. 10.

Uued Pariisi ja Viini hooaja modellid kohale jõudnud.

Palun lugupeetud daame minu moeäri külastada

L. Lange

Narva, Vestervalli tn. 13.

Fotoateljee

K. Artus.

Narvas, Joala tän. 19.

(endises Joh. Kärner'i ruumides).

Teatan lugupeetud klientidele, et olen oma fototööstuse üleviinud avaramatesse ruumidesse.

Laste ja perekonna ülesvõtted, portreed, suurendused, grupid ateljees, väljas ja ruumis. Sisseseaded uuema tehnika järele. Töö kiire ja korralik.

Äri lõpetamise puhul on minu

koloniaal kaupade

hinnad üksikult ja suurel arvul kõigide kaupade pealt võrdlemisi alandatud kuni **laupäevani**

19. septembrini s. a.

Austusega

N. Vesselov

Narvas, Joala tän. 3, telf. 152.

Peakontor: Tartus, Riia t. 41, omas majas

Eesti Omavalitsuste Kinnitusselts „OMA“

Peakontor: Tartus, Riia t. 41, omas majas.

Toimetab soodsatel tingimustel

Tule-, elu-, koduloomade-, rahe-, murdvarguse ja klaasi kindlustusi.

Seltsil on kindlustusi üle 20.000.

Vastutuskapitalid üle 50.000.000 s.

Kinnisvarad Tartus, Riia ja Tähe tänaval
Väljamakstud kahjusid üle 80 000.000 sendi
Tegevus kasvab iga aastaga mitmekümne protsendi võrra. Edasikindlustus 5 välisriigis.

Agentuurid: herra H. LILL, Jõhvis
„ A. HOCHMUTH, Narvas, Posti t. 39

Virumaa Peaagentuur: Rakveres, Viru Pangas.

Minu kaupluses

Suures väljavalikus saadaval: tapeete, seina- ja tahvel pappi; kõiksugu maaldri värve, lakki, pinsleid, akna klaasi, esimest sorti inglis katuse tulestsingitud plekki, rootsi kivisöe tõrva, lukud, hinged, naelad, vikatid, luisud ja kõiksugu ehitustarbed ning köögi nõud.

Kõige austusega

Kr. Kütt

Narvas, Malmi tän. № 1.

Telef. 2-24.

„Olge te wait!“ hüüdis Martin. Ja fanaatiliselt, waikse, aga juurest tahtejõust paisutatud tooniga ütles ta: „Teie narrite mind! Teie teate, et see tee on mu taga kinni sulutud!“

„Aga teie isa ootab teid.“

Ta mõõtis Tinet pealaest jalatallani. „Minu otsus on kindel. Peate seda teadma!“

„Siis...“ Tine kehitas õlgu.

„Siis...“ nõudis Martin, „siis... jääme me ühe neljandiku juure... neljandiku osa määran ma Peetrile...“

„Härra Overbeck!“ Tine algas uuesti otsast peale. „Härra Overbeck... Teil pole midagi määrata. Mõistate lõpuks... Seni, kui teil oli weel raha, võisite teha temaga, mida aga tahtsite. Nüüd on raha waeste oma... nüüd ei saa teie temaga teha... ja mina ka mitte...“

„Kolmtuhat,“ palus Martin.

„Wõimatu!“ Ärge piinake mind. See oleks röövimine nendelt paljudelt teistelt, kes on wiletsuses.“

„Ta sureb!“ Martin wärises kogu kehast. „Ta sureb, sureb mul... ja Adeele ka!“

Tine oli liigutatud, kuid ta walitses ennast: „Surewad ju nii wäga paljud... sama tõppe... samas kehwuses... mul on ju wäga kahju Peeter Spiessist ja tema õest... tõesti kahju... aga ma ei saa neid aidata!“

„Kahju!“ pilkas Martin kibestunult. „Tõsiselt kahju... ja lasete kärwata!“

Tine langetas pea. „Teie ei taha sellest arusaada, härra Overbeck, ma ei suuda tõepoolest mitte... see

oleks südametus... ja sellel olekstd pealegi wäga soowimatud tagajärjed. Ärme kõneleme sellest pigem enam, sel pole mingit mõtet.“

Martin oli kaswawa ahastusega kuulanud. „Hea!“ hüüdis ta, nähes oma lootuseid purunemas. „Kõnelegem sellest mitte enam. Ma märkan, et sel pole mingit mõtet. Ja ma mõistan ka, miks. Teie olete südametu isemeelne inimene! Jaa! Jsekas, südametunnistuseta ja tundedeta.“

„Härra Overbeck,“ hüüdis Tine.

Aga hüütaw ei kuulnud tema heale sooja tooni, ei näinud mitte tema nägu, mis õrnalt ja kaastundlikult tema poole pöördus. Ta tormas täies wihas minema.

Kui Martin tuppa astus, istus Adeele ikka weel tardunult oma istmel. Kambrist kuuldus tasast nutmist ja wahel sekka Marie häbist kõnet. Häbelikult waatas ta hirmu sunnil kambrisse. Peeter lamas selili, silmad suletud, ja tema kitsad, kõhnad paled hõõgusid palawiku punas.

Martin istus Adeele juure. „Midagi pole mul,“ sõnas ta tüdrukule, „mitte-kui-midagi... Sest temal pole südant... aga ma sunnin teda... usu mind... minu Peetrile ja ... sulle, Adeele... et teie mõlemad... oo Jumal... minu Peeter... minu hea Peeter... ja sina, Adeele... teie peate jälle rõõmsaks saama... teie mõlemad... ja teil pole waja enam töötada... ei sul ega Peteril... küll mina korraldan seda kõik, Adeele... ole rahulik, jäta kõik minu hooleks...“ Martin paitas tüdruku kuiwi kõhetuid juukseid, tema wäikest kahwatut nägu, ta silus

Vastutav toimetaja: Hans Lill.
Väljaandja U.-Ü. „Põhja Eesti“.
M. Minise trükk. Narvas, Rahu tän. 15.